

kompaktnu i kvalitetnu estetsku cjelinu. Zasigurno će ova kompilacija biti od velike važnosti za istarsku nematerijalnu kulturu. Projekt je slojevit i sadrži mnogo razina: dokumentarnu, estetsku, nostalgичnu... U svakom slučaju pobuđuje mnogo emocija. Nadasve kao dokument jednoga vremena, a bit će to i izvrstan edukativni materijal za nove generacije.

Noel Šuran

Instruktivni dan za učitelje i nastavnike te voditelje projekata osnovnih i srednjih škola Istarske županije u školskoj 2023./2024. godini, Draguč, 13. i 19. prosinca 2023.

U Draguču su u Kući fresaka održani 13. prosinca za srednje škole i 19. prosinca 2023. za osnovne škole Instrukivni dani za učitelje i nastavnike te voditelje projekata osnovnih i srednjih škola Istarske županije u školskoj 2023./2024. godini. Instrukivni dani se održavaju u sklopu projekta Implementacija zavičajne nastave Istarske županije. Kuća fresaka je u funkciji kao izložbeni, kongresni i multimedijски prostor s ciljem zaštite i njegovanja baštine fresaka, stoga je o značaju zidnoga slikarstva u Istri govorio profesor likovne umjetnosti Hari Vidović, dok se učiteljima u srednjim školama obratila Sunčica Mustač. Procjenjuje se da je na relativno maloj površini Istre sačuvano preko 130 lokaliteta sa zidnim slikama koje su nastajale od antičkoga razdoblja pa sve do 20. stoljeća. U srednjem vijeku freske nisu puki ukras, one su mnogo više od toga. Nepismenost srednjovjekovnoga istarskoga seoskog stanovništva ublažavala se i freskama, štivom za nepismene. Seljanin se divio prikazima Krista, Bogorodice, Boga, molio se slici sveca zaštitnika crkve, župe i mjesta, ali i strahovao grijешiti jer znao je da ga čekaju scene iz Posljednjega suda, opomene koje su slikari strateški postavili na zapadni zid, na izlazu iz crkve. Istarske su freske zapravo tekstovi prevedeni u slike, sadržaji razumljivi publici koja ih gledajući čita. Nakon predavanja sudionici Instrukivnoga dana za srednje škole su kroz stručno vodstvo imali priliku na terenu vidjeti freske koje čuvaju najstarija crkva sv. Elizeja te crkva sv. Roka, zaštitnika od kuge.

Učiteljima se obratio Robert Matijašić, predsjednik Čakavskoga sabora, s temom „Čakavski sabor i njegove katedre: pola stoljeća zaštite, očuvanja i promicanja vrijednosti čakavice“, a predstavljena je i monografija *Čakavski*

sabor 1970. – 2020. Čakavski sabor hrvatska je kulturna udruga sa sjedištem u Žminju. Sastoji se od saveza više katedara na području od Istre, Like, Primorja i otoka, sve do juga Dalmacije. U novije vrijeme osnivaju se katedre i u hrvatskome iseljentištvu. Cilj je Čakavskoga sabora okupljanje i suradnja kulturnih i znanstvenih djelatnika zainteresiranih za njegovanje, promicanje, proučavanje i unapređivanje kulture i znanosti na čakavskim govornim područjima i među ljubiteljima čakavštine u Republici Hrvatskoj te suradnja s čakavcima i ljubiteljima čakavštine u inozemstvu. Inicijator i glavni pokretač osnivanja Čakavskoga sabora bio je književnik Zvane Črnja, glavni urednik riječkoga časopisa za kulturu, književnost i društvena pitanja *Dometi*. Jedan od osnivača i, uz Zvanu Črnju, najzaslužniji aktivist bio je Mario Kalčić, začetnik njegovih programa i akcija, urednik izdanja, zbornika i glavni tajnik od 1983. godine. Na inicijativu i prema konceptu Zvane Črnje pokrenut je 1979. unutar izdavačke djelatnosti Čakavskoga sabora reprezentativni antološki-enciklopedijski niz Istra kroz stoljeća. Glavni urednik prvih deset kola (po 6 knjiga, ukupno 60 svezaka) bio je do svoje smrti Zvane Črnja. Pojedine Katedre također izdaju razne kulturne monografije ili periodičke publikacije.

Nakon vrlo zanimljivih predavanja sudionicima su dane nove informacije o implementaciji ovogodišnjega projekta zavičajne nastave, predstavljen je i novi zavičajni priručnik *ISTRAZivanje*, priručnik za implementaciju zavičajne pismenosti u vrtiće, osnovne i srednje škole Istarske županije / *ISTRILAndo*, manuale per l'implementazione dell'educazione alla territorialità nelle scuole dell'infanzia e nelle scuole elementari e medie superiori della Regione Istriana, koji je bio podijeljen svim sudionicima. Kako je navedeno u priručniku, zavičajna nastava obuhvaća osmišljavanje projekta zavičajne tematike s ciljem popularizacije zavičajne nastave. U priručniku su ukratko predstavljene i razne udruge, društva, arhivi, istraživački centri, knjižnice, kao i *online*-projekti koji se bave Istrom, a u primjerima iz prakse nalazi se popis škola te nazivi projekata osnovnih i srednjih škola. Priručnik su predstavili Igor Jovanović i Gordana Peteh za osnovne, odnosno Dijana Muškardin i Marko Kalčić za srednje škole.

Na kraju su Miranda Damjanić Roce za osnovne i Dijana Muškardin za srednje škole izlagale o evaluaciji Festivala zavičajnosti održanoga 2022. u Fažani za osnovne i u Poreču za srednje škole.

Igor Jovanović
Dijana Muškardin